

Carretera de Monistrol de Montserrat

El vial de comunicació entre el municipi de Monistrol de Montserrat i el monestir de Santa Maria és la **carretera BP 1121**. És il·lustratiu dels canvis operats en el sistema vial a la muntanya de **Montserrat** les transformacions operades en aquesta carretera. que té 13,5 kilòmetres.

En la descripció de la guia *Montserrat. Itinerari* (1909) s'explica que aquesta carretera començava en els jardinetes de la **Font del Portal**. Entre el seu punt d'inici, la **font del Portal** i la **plaça dels Apòstols**, un cop passat el **camí a la Santa Cova** que quedava a la seva dreta, fa anys hi havia una creu on s'indicava el lloc on, segons la tradició, la Mare de Déu, impedí progressar la comitiva que la traslladava des de la **Santa Cova** indicant així l'indret on volia residir. Antigament a la **plaça dels Apòstols** hi havia una capella des de la qual es podia accedir per un caminó a l'ermita de Sant Iscle.

És interessant el que es diu en el següent comentari de la guia *Montserrat. Itinerari* (1909) "*continuat carretera avall, (carretera de Monistrol) á uns 500 metres, passada la capella dels Apóstols, á má dreta, hi ha un mal camí (pera verue'l es precis pujar sobre la paret de la carretera), que es l'escala antiga de les monjes, lo qual baxa pel torrent y surt aprop de la primera caseta de la via del cremallera*" (sic). En una descripció de Manuel Marinello referent als camins d'accés al monestir de Santa Maria des de Monistrol comenta que pujant per la drecera de Monistrol, abans d'arribar a la roca on s'alça l'ermita dels apòstols hi ha una bifurcació del camí. El camí de la dreta puja quasi verticalment per unes escales fetes a la roca anomenades "*l'escala nova de les monges*". Aquests substituïren l'escala antiga de les monges abans esmentada.

Continuant baixant per la carretera, uns 600 metres després, es trobava l'indret conegut com **Sant Jaume el Blanc**. Sembla que en aquest lloc hi havia antigament una capella dedicada a Sant Jaume. A començament del segle XX fent unes obres d'ampliació de la carretera es trobà una estàtua de Sant Jaume de pedra blanca. Actualment aquest indret es coneix també amb el nom del **Bosquet**

Igualadí just en el punt on la carretera es bifurca: una va a **can Maçana** i l'altre a **Monistrol de Montserrat**

Segons les descripcions antigues la **carretera de Monistrol de Montserrat** seguia baixant i passava per davant de la **masia de la Creu**, edifici que es convertí anys després en l'**Hotel de la Colònica Puig**, actualment enrunat. Darrera d'aquesta masia, diu la guia *Montserrat. Itinerari* (1909), sortia un caminó que pujava per anar a trobar la **carretera de Santa Cecília**; en aquesta guia s'anomena aquest camí com a **camí antic de Canfranch**, conegut avui com a **Baixada dels Matxos**. Aquest camí, en aquell temps, se'l considerava que forma part o era la continuació de la **drecera de l'Àngel** que, com es diu en la guia de 1909, passava per davant de l'**hotel Marçet**, avui transformat en el monestir de Sant Benet, i baixava carena avall.

Baixant per la **carretera de Monistrol de Monistrol** ben aviat es trobava, com ara, la **font dels Monjos** a l'entorn de la qual s'havia construït un petit nucli de xalets, la **Colònia Puig**. En l'actualitat, de tots els xalets només es conserva un just davant la font, a l'altre cantó de la carretera. Una mica més avall existeix una pronunciada corba que la guia *Montserrat. Itinerari* (1909) l'anomena **revolt de la ferradura**, tot i que avui es coneguda com el **revolt de la paella**. Des d'aquest indret sortia, segons la guia, un camí carreter que tot seguit es dividia. El ramal de l'esquerra donava origen a un camí que portava a la **carretera de can Maçana** a través del bosc anomenat **Cerdanya**, situat just al capdamunt de la **font dels Monjos**. Avui queden pocs indicis d'aquest camí. Mentre que continuant pel camí de carro tot seguit hi havia una nova cruïlla. La desviació a l'esquerra era un altre camí carreter que entrava al **bosc de la Calsina**, passava per la **font de les Coves** (també conegudes a vull com a **coves de Santa Cecília**) i, per sota del **castell Marro**, duia a **Santa Cecília**. L'altre camí de carro, el de la dreta, menava a la **Calsina** i continuava fins a **San Cristòfol**. Segons es diu en la guia *Montserrat. Itinerari* (1909) es tractava de "*l'antiquíssim camí de Manresa a Montserrat*". Probablement, aquest és el camí que feu **Sant Ignasi de Loiola** per anar des del **monestir de Santa Maria** a la **ciutat de Manresa**.

Un cop passat el **revolt de la Ferradura** la carretera continua baixant. Aquesta, en el seu tram final, creua per segona vegada el **camí de l'Àngel**. Poc després la guia *Montserrat. Itinerari* (1909) esmenta que la carretera travessa la via del cremallera. Això era així fins la reobertura del cremallera, 11 de juny del 2003, doncs la nova obra del tren cremallera suprimí aquest pas per un pont alçat de la

via. Poc després la carretera arriba a Monistrol de Montserrat “*empeltantse ab la que d’aquest poble va á Esparraguera ó á Collbató*” (sic). En aquella època no existia la carretera de **Manresa** pel marge dret del **riu Llobregat**. En el **mapa de Joan Cabeza** es dibuixa una carretera que creuava el pont sobre el **riu Llobregat** i anava cap a l’**estació del Nord** a **Castellbell i el Vilar**, primer, per prosseguir cap a **Manresa**.

L’actual **carretera BP-1121** segueix un traç similar a la primitiva carretera denominada **camí carreter de Monistrol** obert l’any 1859 per facilitar l’accés des de l’**estació del Nord (Castellbell i el Vilar-Monistrol de Montserrat)** del **ferrocarril Barcelona-Lleida-Saragossa** al **monestir de Santa Maria** després de recórrer 13 kilòmetres. Des d’aquesta estació el camí carreter baixa pel marge esquerra del riu fins creuar-lo pel **pont Monistrol de Montserrat**. A partir d’aquest indret la carretera, abans com avui, comença a pujar cap el **monestir de Santa Maria**. Actualment, segons el catàleg de carreteres de la Generalitat la **carretera BP-1121** té els següents trams. El primer tram, on es situa el punt quilomètric 0, va des del **Borràs**, antic veïnat tèxtil de **Castellbell i el Vilar**, on hi ha l’estació de tren de la **línia del Nord** fins l’entorn de la **carretera C-55** a **Monistrol de Montserrat**, amb una longitud de 4,5 kilòmetres; un segon tram que va des d’aquest entorn fins a l’alçada de l’indret **Sant Jaume el Blanc**, cruïlla amb la carretera **BP 1103**, on hi ha un punt quilomètric 12 de la carretera, amb un longitud real de 7,4 kilòmetres; i un tram final que va des d’aquesta cruïlla fins al **monestir de Santa Maria** amb una distància real de 1,545 kilòmetres. Sense precisar on es situa el punt quilomètric final. De tal manera que la longitud total de la **carretera BP-1121** és de 13,545 kilòmetres.

Feta la descripció topogràfica d’aquesta carretera resulta més singular comentar la seva titularitat. La **carretera BP-1121** és de tres titularitats diferents, segons el tram. El primer tram, de 4,5 km, entre l’estació d’ADIF - RENFE de **Monistrol de Montserrat** (situada a **Castellbell i el Vilar**), fins a l’enllaç amb la **carretera C-55**, al poble de **Monistrol de Montserrat**, és de la **Diputació de Barcelona**. El segon tram, de 7,4 km, entre l’enllaç amb la **carretera C-55**, al poble de **Monistrol de Montserrat**, i **Sant**

Jaume el Blanc, on s’uneix amb la **carretera BP-1103** és de la Generalitat, tot i que no fa pas massa la seva titularitat era de la Diputació de Barcelona prou fou traspasada pel Decret 309/2006. El tercer tram, d’una mica més de 1,5 km, la Diputació de Barcelona el va cedir al **Patronat de la Muntanya de Montserrat**

a través d'un conveni per facilitar la gestió d'una àmplia zona d'aparcament. Atès que aquest patronat és un organisme adscrit a la Presidència de la Generalitat hom pot suposar que aquesta institució n'és també la seva responsable funcional. Segons els criteris tècnics aquest tram final no té la consideració de carretera, tot i que té una importància cabdal perquè és l'únic accés viari al Monestir de Montserrat. Per aquesta raó aquesta part final de la carretera mereix tota l'atenció especial en els diferents plans preventius de la Generalitat de Catalunya.